

Zavestno za ohranitev samobitnosti slovenskega naroda pod fašizmom

Člani društva TIGR smo se v soboto, 10. julija, v Nabrežini, z globokim spoštovanjem, hvaležnostjo ter osebno prizadetostjo poslovili od gospoda Bernarda Jazbeca. Zapustil nas je eden od poslednjih, ki so zavestno in organizirano delovali za ohranitev samobitnosti slovenskega naroda pod fašizmom. Osebnost glasnikov, da "hočemo kot narod živeti, zato ne priznamo zakonov, ki so nas obsodili na smrt", zaznamuje predvsem junaštvo in pogum, našega pokojnika pa predvsem dobrotu in usmiljenje.

Njegovo, več kot devet desetletij dolgo življenje je bilo vpeto v najbolj krvavo stoletje slovenske zgodovine in tako je doživljal vse tisto gorje, ki ga je ta čas prinašal: prvo svetovno vojno, fašistični teror, podtalni narodni odpor, brezdomstvo, strahote 2. svetovne vojne in ujetost poveljnega revolucionarnega duha. V tem času strahotnih krivic in stisk primorskega človeka je pomagal zatiranim in preganjanim.

G. Bernard se je rodil v Svetem pri Komnu v številni družini. Bil je deseti brat. Poštenosti in domoljubja si je pridobil že doma, poznal je narodnoobrambno delo ilegalnih primorskih organizacij, saj je bil njegov brat Ernest zagnan kulturni, narodni in politični delavec.

Leta 1930, v času, ko ni bilo doma zaslužka za slovenskega človeka in ko so se fašistični pritiski zaostri do skrajnosti, je kot 19-letni mladenič ilegalno prestopil mejo in v Ljubljani na Rimski cesti opravljal svoj krojaški poklic.

Z gospo Albino, sestro tigrovskega voditelja Jušta Godniča, si je ustvaril družino in njihov dom je postal zatočišče številnim primorskim rojakom, ki so si z ilegalno potjo čez mejo reševali življenje. To je bil čas,

ko so se ubežniki, brezdomci potikali po ljubljanskih ulicah in sestradani iskali dela in strehe nad glavo.

Ko se je zmračilo in je naš spoštovani pokojnik odložil šivanko, se je natrilo v njegovi delavnici obupanih brezdomcev, da so prespali na toplem. Ko je zmanjkalo za vse prostora, sta jih zakonca sprejela še v svojo



posteljo, da niso ostali na mestnem pločniku.

Za nekatere mlade idealiste je bila dobrotu teh ljudi edini svetel spomin in topla misel. S hvaležnostjo so se do konca življenja spominjali tudi mineštre, ki jo je ga. Albina iz velikega lonca delila lačnim. Medsebojna pomoč je blažila bolečino ponižanja. Stiska jih je povezovala in rojevala ihtavo upornost za uresničevanje pravične, človeka vredne narodne skupnosti, ki jo je načrtovala narodnoobrambna organizacija TIGR.

S to organizacijo je g. Bernard tesno sodeloval. Ni se vključeval v tigrovske dejavnosti, bil pa je njen zaupnik, zaščitnik in podpornik ter veliki osebni prijatelj vojaškega vodje Danila

Zelena, ki je bil tudi krstni boter sina Dušana.

Njegova krojaška delavnica sredi Ljubljane je bila skrivna javka članov ilegalne trojke: Danila Zelena, Jušta Godniča in Toneta Črnača, kasneje pa Ferda Kravanja. Praviloma so se tu, zadnjo noč pred odhodom na Primorsko kot kurirji, gverilci in organizatorji odpora pripravili in odpočili.

Kot božja previdnost pošlje svojega angela tja, kjer je potrebno, se je Bernard Jazbec s svojo družino preselil l. 1939 v Novo mesto. Tja se je vedno bolj pomikalo jedro primorskih političnih emigrantov, ki so se resno pripravljali na množični oborožen upor ob pričakovanju napada fašističnih sil na Jugoslavijo. Bernard je tu prevzel novo nalogo.

Primorski domoljubi so v začetku 2. svetovne vojne postali žrtve zamegljene politike kraljevine. Po nalogu gestapa jih je preganjala in zapirala tista oblast, ki so ji služili. Tako je naš pokojnik sprejel v zaščito nekatere najbolj udarne člane TIGR-a.

Julija 1940, po odkritju storilcev sabotaž na Koroškem, sta se zatekla pod njegovo varstvo Danilo Zelen in Janez Knez, član tigrovske gverilske skupine, ki ga kasneje srečamo med padalci, ki so jih zavezniki spustili na slovenska tla poleti 1943. Ta dva, z zlatim denarjem iskana, narodna bojevnika je Bernard skrival tri tedne nekje pod Gorjanci in jima ponoči prinašal hrane.

Ko se je aprila 1941 kraljevina Jugoslavija sesula in so del osrednjega slovenskega ozemlja zasedli Italijani, so se uničujoči udarci na primorske emigrante še okrepili. Danilo Zelen se je s

svojima sodelavcema Ferdom Kravanjo in Antonom Majnikom zatekel v skrivališče na Mali gori pri Ribnici. Tam jih je obiskal naš pokojnik zaradi varnosti s celo družino in jim prinesel nekaj denarja in obleke. To je bilo le nekaj dni pred 13. majem 1941, ko je v prvem spopadu z okupatorjem padel vojaški vodja TIGR-a Danilo Zelen. V teh strašnih dneh se je k Bernardu zatekel tudi tigrovski junak, svak Just Godnič, in se od tod srečno rešil v gozd, kjer je bil soustanovitelj 1. partizanske čete, že pred proglašom OF o oboroženem uporu.

V tem času je trdo roko okupatorja občutil tudi g. Bernard, saj je bil na seznamu ilegalnih pribežnikov in vojaških dezertarjev. Postavili so ga pred sodišče in ga kasneje poslali v specialni bataljon na italijansko ozemlje. Po propadu Italije se je vrnil domov v Sveto in sodeloval v partizanskem gibanju. Maja 1945 se je družina združila in se istega leta preselila v Nabrežino, kjer je kot pošten, delaven in odlični krojač preživel skoraj 60 let.

Po vojni je doživel razočaranje zaradi izgube slovenske zemlje ob zahodni meji, zapostavljanje zaradi zamolčanega prvega narodnoobrambnega boja in grenkobo zaradi preganjanja nekaterih domoljubov. Dobrohotno je sprejel tudi to. Dal je vse, dobil ni nič, le srčno zadoščenje za dobra dela.

Hudo bi bilo narodu, če bi ne imel takih ljudi, ker spomin nanje ogreje dušo, ko je v njem mrz in hlad. Hudo se piše narodu, ki pozablja na take ljudi. Njihova imena bi morala biti zapisana v slovenski zgodovini z zlatimi črkami. Življenjska zgodba našega pokojnika in številne druge podobne bi morale živeti v zavesti mlade generacije, ker le nanje lahko naslonimo svoj hrbet, da se zravnamo. Ne smemo pozabiti na ta čas! Ne smemo pozabiti teh ljudi! Ostati nam morajo zgled požrtvovalnosti, človečnosti, sožitja in zvestobe, obdane z žarom globoke in zgledne domovinske ljubezni.